

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr 14 (2043) 1997 m. balandžio mėn. 15 d.

Eina 42-rus metus.

Melbourne

Lietuva tarptautinėje parodoje
Melbourne

Visai netikėtai, kovo 20d., pasisekė apsilankyti tarptautinėje parodoje Melbourne, kuri tęsėsi tris dienas. Sužinojau, kad parodoje savo tekstilės gaminius išstatė keturios Lietuvos firmos. Pasijautė savotiškas džiaugsmas, kad Lietuva dalyvauja tarp 19-kos valstybių iš viso pasaulio su savo gamybos pavyzdžiais.

Žiūrinėjant Lietuvos gaminių skyriuje gražius kostiumines medžiagos pavyzdžius, prisistatė maloniai kalbantis, gerai atrodantis ponas, kuris paaiškino apie įvairių kostiumines medžiagos pavyzdžių, skirtingoms valstybėms, savitą pageidautiną išdirbimo raštą. Fabrikas, kuris šitas puikias medžiagas audžia yra „Juodupės Nemunas“, (netoli Rokiškio), įdomus pavadinimas. Šis fabrikas turi didelį pasisekimą savo auštonis medžiagomis kostiumams Didžiojoje Britanijoje, Vokietijoje, Amerikoje, Kanadoje ir kitur.

Fabriko direktorius, tai tas malonus, gerai atrodantis ponas, Darius Ausmanas. Kas įdomu, direktorius paaiškino, kad audžiant šitas medžiagas jie naudoja Australijos vilnos pluoštą lygia proporcija su lino pluoštu arba medvilnės pluoštu. Toks išdirbimas padaro medžiagą ypatingai švelnią ir stiprią, o taip pat užsienyje labai pageidaujama. Nustebino, kad metras tokios puikios medžiagos kainuoja tik apie penkis Amerikos dolerius.

Apie 300 įmonių iš viso pasaulio dalyvavo šioje parodoje su savo gamybos pavyzdžiais. Daugiausia tekstilės, gatavų rūbų, batų ir prie to įvairiausiai naudojamų priedų. Vienoje vietoje mačiau reklamavo bespalvį, visų spalvų batams, tepalą su bičių vaško sudėtine dalimi, kurio dėželės kaina buvo 20 dol. Ten pat ir batus suinteresuotiems nuvalydavo.

Šitą metinę pramoninę parodą suvažiuoja ir pirkėjai iš viso pasaulio ir čia užsimezga ryšiai, sudaromos sutartys. Taigi abipusiai naudinga.

Iš Lietuvos dalyvavo ir Vilniaus tekstilės fabrikas „Audejas“, kuriame audžiamos storos stiprios medžiagos - gobelenas. Jos tinka baldams ir brangesnių automobilių sėdynėms. Šitas didelis fabrikas turi daug darbininkų, kurie taip pat audžia puikias medžiagas užuolaidoms, staltiesėms ir daugiau kam.

Dirbtinio pluošto Akcinė Bendrovė iš Kauno pagaminatą pluoštą parduoda kitoms

Tautinėje Parodoje Melbourne

Iš kairės: straipsnio autorė Alisa Baltrukonienė, Lietuvos Respublikos Garbės Konsulas p.Slitteris ir Irena Rubienė.

Nuotrauka L.Petrusevičienės.

audykloms, o patys audžia gerą pamušalą, kurį labai perka užsienis. Iš pasaulyje 30-ties pamušalo gamintojų, kurių tarpe „Dirbtinis Pluoštas“ rodos, yra penktoje vietoje.

Kitas didelis fabrikas yra „Utenos Trikotažas“, kuriame dirba 1800 darbininkų. Ši gamykla audžia įvairias medžiagas ir jas siuva. Taip pat įvairiose vietose jie turi savo parduotuves. Ši įmonė yra pati didžiausia Lietuvoje ir ji finansiniai stipriai stovi.

„Utenos Trikotažas“ įkurta 1967-tais metais ir dirbo be sustojimo kol nuo 1993 m. fabrikas tapo privataus kapitalo įmonė AB „Utenos Trikotažas“. Per metus jie pagamina 10 mln. vienetų trikotažo gaminių, 1,5 mln. metrų užuolaidų. Lietuvoje jie parduoda 30%, Vakarų Europoje 65%, kitose šalyse 5%.

Ryšius jie turi su užsienio partneriais iš Suomijos, Vokietijos, Anglijos, Danijos, Norvegijos, Švedijos, Olandijos, Prancūzijos, Latvijos, Estijos, Rusijos.

Įmonės stipriosios pusės, tai stabilus darbas, aukšta darbuotojų kvalifikacija, pilno gamybos ciklo įmonė, visa gamyba vyksta po vienu stogu, žema produkcijos savikaina. Pagrindinė žaliava - medvilniniai verpalai.

Produkcijos rušys: moterims

apatinukai, marškinėliai, trumpikės, naktiniai marškiniai.

Vyrams - trumpikės, apatiniai marškiniai, ilgos apatinės kelnės, marškinėliai, sportiniai marškinėliai, sportiniai kostiumai.

Patiems mažiausiems - kombinzonai, komplektėliai, smėlinukai, marškinėliai, trumpikės, šliauštiniai.

Įmonės moto yra: „Gaminkime kas įmanoma parduoti ir parduokime viską ką mes galime pagaminti“.

Sydnejaus Olimpiadai ši įmonė gavo didelį užsakymą specialieji marškinukams. Šios firmos finansų direktorė yra Danutė Malinauskienė.

Teko ir susipažinti su Lietuvos Lengvosios Pramonės Įmonių Sąjungos prekybos direktore dr. Dalia Mančauskiene ir su Lietuvos Tekstilės Instituto direktore dr. Aušra Abraitiene.

Visi šėsi ten parodoje atstovaujantys Lietuvos gamyklas yra jauni, malonus, gabūs žmonės.

Teko sutikti parodoje ir daugiau Melbourne lietuvių, o taip pat ir iš Sydnejaus Lietuvos Respublikos Garbės Konsulą p.Slitterį.

Ši išvyka į Tarptautinę parodą tikrai buvo labai įdomus patyrimas.

Alisa Baltrukonienė

Lietuvos Universiteto Kaune
deimantinis jubiliejus

1997 m. vasario 16-ją sukako 75 metai, kai Kaune buvo įkurtas Lietuvos universitetas. Ši sukaktis yra brangi ne tik intelektualams. Universitetas buvo pirmoji Lietuvos aukštoji mokykla, kurioje studijos vyko lietuvių kalba. Jis parengė nemažai išmoksintų darbuotojų atnešė daug naudos ugdat tautinę

kultūrą ir švietimą, tapo nacionalinės savimonės puoselėjimo versme. Penkių aukštųjų mokyklų, gavusių pradžią Kaune 1922 m. įkurtame Lietuvos universitete - Kauno technologijos (KTU), Vytauto Didžiojo (VDU) ir Žemės ūkio (LŽŪU) universitetų bei Medicinos (KMA) ir Veterinarijos

Krikščionių
tikėjimas -
Europos
sąmoningumo
ženklas

Popiežius Jonas Paulius II audiencijoje priėmė Europos parlamento krikščionių demokratų frakcijos narius, kurie šiomis dienomis Romoje pažymi Europos Sąjungos keturiasdešimtmetį. Dabartinės Europos Sąjungos pirmtakė - Europos ekonominė bendrija - buvo įkurta Romoje 1957 metų kovo 25 dieną, šešių vakarų Europos kraštų vyriausybės vadovų pasirašytu traktatu. Per pastaruosius 40 metų padidėjo Sąjunga priklausantių valstybių skaičius ir išsiplėtė jos tikslų akiratis. Iš pradžių turėjusi būti tik bendrąja rinka, dabartinė Europos Sąjunga siekia integruoti visą jai priklausantių valstybių ekonominį ir politinį gyvenimą. Per 40 metų Sąjungą sudarantių valstybių skaičius padidėjo nuo šešių iki penkiolikos, o neseniai pasirašius asociacijos sutartis su Vidurio ir Rytų Europos kraštais, Sąjungos apimtis per artimiausius kelerius arba keliolika metų turėtų išsiplėsti maždaug į visą Europą.

Europos tautos -
viena tautų šeima

1957-ųjų metų Romos traktato pasirašymas buvo Europos Sąjungos gimimo aktas, - pasakė Jonas Paulius II priėmęs Europarlamento narius. Prieš keturiadešimt metų Italijos sostinėje pasirašytas dokumentas buvo tik pradžia, tik užuomazga didžiojo europinio projekto, kurį šiandien matome jau toli pažengusi, bet dar iki galo neįgyvendinti. Europos tautos, turėdamos bendrą kultūrinę tradiciją, yra pašauktos būti viena tautų šeima. Vienas svarbiausių bendro europinio sąmoningumo veiksnių yra krikščionių tikėjimas, turėjęs ir tebeturintis didelę įtaką europietiško formavimuisi. Krikščioniškas europinis sąmoningumas apsaugojo nuo išsigimimo ideologinių režimų pokario metais prislėgtas Rytų Europos tautas. Tas pats bendras europinis kultūros paveldas turi ir dabar įkvėpti tolesnį Europos Sąjungos plėtimąsi o taip pat turi apsaugoti Europos tautas nuo pagundos statyti naujas sienas ir atsiriboti nuo kitų pasaulio kraštų ir žemynų, kurie dėl įvairių priežasčių, kur kas sunkiau skinas kelią į laisvę ir teisingumą.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

(LVA) akademijų rektoriai surengė puikią deimantinio jubiliejaus šventę.

Kaune jau 1996 m. spalio mėnesį prasidėjo kultūros renginiai, skirti Lietuvos universiteto Kaune įkūrimo 75-mečiui. Iškiliausi šventės akcentai įvyko 1997 m. vasario 12-16 dienomis. Buvo pagerbti Kauno akademinės bendruomenės iškilieji asmenys.

Vasario 13 d., restauruotoje KTU pirmųjų rūmų auloje (A.Mickevičiaus g. 37), kur 1922 metų vasario 16-ąją įvyko Lietuvos universiteto Kaune atidarymo ceremonias, surengta mokslinė konferencija „Universitetas ir valstybė“. (Nukelta į 5-tą psl.)

Išėivijos lietuviai tėvynėje nori Lietuvos piliečių teisių

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos (PLB) pirmininkas Bronius Nainys negali pasakyti, kaip reaguotų išėiviai, jei JAV lietuvių veikėjai, aplinkosaugininkai Valdui Adamkui nebūtų leista dalyvauti Prezidento rinkimuose. Išėivijoje dėl tokio Lietuvos valdžios sprendimo „būtų visokių nuomonių“.

„Kitų kraštų lietuviai, būdami lietuvių tautos nariai ir Lietuvos piliečiai, turėtų turėti tokias pat sąlygas ir teises Lietuvoje kaip ir Lietuvoje gyvenantys piliečiai“, - sakė PLB valdybos pirmininkas. Galimo draudimo V.Adamkui kandidatuoti į Prezidentus jis nelaiko politiniais žaidimais, o mano tai esant „įstatyminiu, konstituciniu reikalu“.

Šiuo metu užsienio lietuvių netenkina įstatymas, kliudantis atgauti okupantų atimtą nuosavybę arba turta. B.Nainys mano, kad tai yra ne išėivijų diskriminavimas, o „daugiau nesupratimo reikalas“.

„Išėivijos lietuviai jaučia, kad jie nutautėja, todėl jiems yra labai svarbi galima Lietuvos parama išlaikant lietuvių“, pareiškė B.Nainys po įvykusio susitikimo su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu.

Pagrindiniu tikslu išėivijos lietuviai laiko lietuviškų šeimų,

Pasaulio lietuvių bendruomenės vadovas B.Nainys. P.Lleikio nuotr.

papročių, kalbos bei kultūros išlaikymą. Tam reikalinga Lietuvos pagalba siunčiant lietuvių kalbos mokytojus į išėivijos mokyklas, aprūpinant jas vadovėliais, kuriant kultūrinę organizaciją. Visus šiuos klausimus ketinama svarstyti liepos mėnesį Vilniuje vyksiančiame Pasaulio lietuvių bendruomenės 9-ajame Seime. Jame ketina dalyvauti 175 atstovai iš 30 pasaulio valstybių lietuvių bendruomenių.

Susitikime su Seimo pirmininku taip pat aptartas PLB pageidavimas turėti Lietuvos Seime bent vieną savo atstovą. Tokį tikslą bendruomenė iškelė savo suvažiavime, vykusiame 1992 metais netoli Čikagos. V.Landsbergis pažadėjo šį klausimą dar kartą apsvarstyti ir perduoti nagrinėti Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui.

LKDP atsiribojimo nuo V.Žuko protegavimo

Krikščionių demokratų partija atsiribojimo nuo katalikų radijo vadovo Vaidoto Žuko prezidentinių ambicijų.

„LKDP valdyba nėra priėmusi sprendimo remti Vaidoto Žuko kandidatūrą rinkimuose į Lietuvos Respublikos Prezidento postą“, - sakoma paskelbtame pareiškime.

Pareiškimas yra reakcija į tai, kad pastaruoju metu Seimo krikščionių demokratų frakcijos narys A.Patackas „aktyviai dalyvauja agitacinėje kampanijoje už V.Žuko kandidatūrą“.

LKDP valdybos pareiškime primenama, kad A.Patackas nėra šios partijos narys, jo veikla yra asmeninio pobūdžio ir LKDP jam nesuteikė įgaliojimų kalbėti partijos vardu. A.Patackas buvo išrinktas į Seimą pagal LKDP sąrašus.

41 metų katalikų radijo vadovas V.Žukas yra ne kartą viešai pareiškęs, kad ketina siekti Prezidento posto per šiuos metus pabaigoje įvyksiančius rinkimus.

Seimyninės vertybes propaguojantis V.Žukas teigia, kad jį palaiko „daugybė žmonių, ypač nepartinų“ ir dalis užsienio lietuvių.

Tarp galimų pretendentų į

prezidentus dar minimi žinomas JAV gamtosaugininkas ir visuomenės veikėjas Valdas Adamkus, dabartinis Prezidentas Algirdas Brazauskas, konservatorių vadovas Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, o pastaruoju metu - ir generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas.

„L.r.“

Arkivyskupas priėmė kunigo atsiprašymą

Lietuvos Helsinkio grupė informavo Eltą, jog šios grupės nariai pasirašė viešą pareiškimą Lietuvos katalikų bažnyčios vyskupų konferencijai, kuriuo ginamos kunigo Ričardo Mikutavičiaus teisės.

Prieš kurį laiką R.Mikutavičius buvo atleistas iš Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Iglulos) bažnyčios rektoriaus pareigų ir paskirtas vicerektoriumi.

Paklaustas apie ginamojo asmens dabartinę padėtį, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius paaiškino, kad kovo 20 dieną, kunigas R.Mikutavičius

Kas trukdo išėiviams vėl sugrįžti į Lietuvą

Lietuvos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės atstovų komisija ketina parengti įstatymą, kuris palengvintų išėivijos lietuviams grįžti į Tėvynę. Tai po vykusio šios komisijos narių susitikimo su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu pareiškė JAV lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė.

Kliūčių lietuviams grįžti į Lietuvą yra daug. „Būtina sudaryti sąlygas grįžtantiems nusipirkti butus, garantuoti saugumą ir sveikatos priežiūrą“, teigė R.Narušienė. Amerikos lietuviams yra sunkiai suvokiama, kodėl grįžimo į Lietuvą procedūra yra sunki ir biurokratinė, o grįžtantiems išėiviai, įsigydami nekilnojamojo turto, dažnai bijo tapti aferistų aukomis.

JAV lietuvių bendruomenės pirmininkė tikisi, kad jau šiemet Vilniuje bus atidarytas informacijos centras, kuriame išėiviai galės gauti

išsamios informacijos apie gyvenimą Lietuvoje.

R.Narušienė sakė, kad dabar visos JAV lietuvių bendruomenės siekis yra Lietuvos narystė NATO. „Mes siekiame, kad būtų labai aiškiai pasakyta, jog mes būsime NATO nariai“, - teigė bendruomenės pirmininkė.

Lietuvių bendruomenių kraštų valdybos šiuo tikslu susitinka su savo kongresmenais, rašoma kreipimesi į JAV valstybės departamentą.

Susitikime su Seimo pirmininku JAV lietuviai akcentavo kultūros ryšius ir švietimo reikalus bei informavo apie ateinančių metų birželį Vašingtone vyksiantį Baltijos valstybių festivalį.

M.Mažvydo Katekizmo jubiliejaus renginiais JAV lietuviai tikisi „parodyti pasauliui, iš kur kilo M.Mažvydas ir parodyti, kad Kalinigradas buvo Lietuvos teritorija“.

„L.r.“

Vilniuje įteiktos Lietuvos mokslo premijos

Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas A.Kubilius mano, kad Lietuvos visuomenė turi svajoti ne tik apie medalius Europos ar pasaulio sporto čempionatuose, bet ir apie Nobelio premiją.

Tai jis sakė Mokslininkų rūmuose, įteikdamas mokslo premijas.

„Gera būtų, kad dauguma mūsų valdžios vyrų būtų mokslininkai“, - teigė Seimo narys bei pridūrė, kad pasaulyje tvarką lemia ne politikai ar partijos, o mokslas.

Sveikindamas premijos laureatus, Seimo pirmininkas V.Landsbergis sakė, kad mokslas - tiriančioji kūryba, kuri keičia pasaulį. „Norėčiau būti toje

terpėje“, - prisipažino profesorius V.Landsbergis.

Šiais metais 11 tradicinių mokslo premijų buvo įteiktos trijųose grupėse: agrarinių, gamtos, matematikos ir medicinos mokslų srityse, humanitarinių, socialinių ir teologijos mokslų srityse bei už laimėjimus technikos moksle.

Premijas skirstė Mokslo premijų komitetas, vadovaujamas akademiko B.Juodkos.

Pirmą kartą per visą apdovanojimų teikimo laiką buvo apdovanotas teisininkas. Mokslo premija paskirta Valentinui Mikelėnui už tris monografijas teisės srityje.

„Lietuvai integruojantis į Europą, svarbu, kad mūsų valstybės įstatymai atitiktų standartus. Tačiau kartu jie privalo išlikti originalūs bei saviti“, - sakė mokslininkas A.Žukauskas, teigdamas, kad būtent tokie yra A.Mikelėno darbai.

Iš viso šiemet buvo apdovanoti 36 asmenys, vienas iš jų, Kazys Ulvydas - po mirties.

Mokslo premijos dydis yra 250 minimalių gyvenimo lygių.

Pokalbių tema - penkių šalių parama trims

Lietuvos užsienio reikalų ministras A.Saudargas Briuselyje susitiko su Baltijos ir Šiaurės šalių bendradarbiavimo koordinuojančiais ministrais.

Aptartas Šiaurės Ministrų Tarybos ir Baltijos Ministrų Tarybos bendradarbiavimas bei Šiaurės šalių parama Baltijos šalių integracijai į Europos Sąjungą. Kita susitikimo tema - bendradarbiavimas migracijos ir pabėgėlių reikalų srityje.

Baltijos ir Šiaurės šalių bendradarbiavime pagal formulę „3 plus 5“ dalyvauja Lietuva, Latvija, Estija bei Danija, Islandija, Norvegija, Suomija ir Švedija.

„L.r.“

Kunigas R.Mikutavičius norėtų dirbti Vilkiškių vyskupijoje.

apsilankė arkivyskupijos kurijoje, atsiprašė už visas protesto akcijas, kurios kieno nors buvo organizuojamos prieš arkivyskupą, ir paprašė kad laikinai jam būtų leista padirbėti Vilkiškių vyskupijoje.

Arkivyskupas S.Tamekvičius parašė laikiną atleidimo iš Kauno arkivyskupijos raštą ir įteikė kunigui R.Mikutavičiui.

Visiems gynėjams, tarp jų ir Helsinkio grupei, arkivyskupo S.Tamekvičiaus nuomone, prieš ginant, reikėtų pasiteirauti paties kunigo R.Mikutavičiaus, ar tas gynimas jam yra reikalingas. „L.r.“

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisyti savo nuožiūra.

NUO JALTOS IKI HELSINKIO

1945 m. sausio mėnesį invalidas Roosevelt'as (kartu su Churchill'iu, kuris neturėjo jokios įtakos) neva derėjosi su Stalinu dėl Europos ateities. Tikrumoje Vakarai jau buvo pražopsoję progą tartis dėl pokarinės Europos sienų, nes Stalino armijos jau buvo užėmusios Rytų ir Vidurio Europą. Kremliaus diktatoriui nebuvo reikalo atsiklausti Roosevelt'o, ką jam galima ar negalima daryti su užimtom žemėmis.

Momentas tartis dėl pokarinės Europos buvo 1941 m., kai Hitleris užpuolė Sovietų Sąjungą, kuriai buvo reikalinga skubi Vakarų pagalba. Tada Churchill'is ir Roosevelt'as privalėjo pastatyti sąlygą: „Mes jums padėsime apsiginti ir laimėti karą, bet su sąlyga, kad rusų armijos po karo atsitrauks į SSSR teritoriją, kokia ji buvo 1938 m. Gal dar Vakarai galėjo to pareikalauti prieš atidarydami antrą frontą Vakaruose. Sakoma, kad JAV ir Anglijos vadai bijojo, kad Stalinas tokiu atveju nepadarėtų taikos su Hitleriu. Tai tik pigus pasiteisinimas. Tokios galimybės nebuvo.

Jaltą ir Roosevelt'ą miniu dėl panašios konferencijos Helsinkyje, įvykusios š.m. kovo mėnesį. Panašiai kaip Roosevelt'as, prez. Clinton'as buvo atgabentas kėdėje. Panašiai kaip Jaltoje jis tarėsi su prez. Jelcinu dėl Europos valstybių saugumo, kitaip tariant dėl įstojimo į NATO teisės tų valstybių, kurios seniau buvo tiesioginiai ar netiesioginiai valdomos Kremliaus diktatorių, kurie nepaklusnius baudavo nusiuntę savo tankus.

Siuo momentu lyg ir nėra naujo Rusijos ekspansijos pavojaus, bet jis gali atsirasti perėmus Maskvos valdžią nacionalistam, komunistam ar panašiam elementam. Europa ir JAV tai supranta ir norėtų užkirsti kelią naujai Rusijos invazijai į Europą artimoje ar tolimesnėje ateityje. Vašingtonas lyg ir yra už Europos valstybių teisę įstoti į NATO ir taip apsisaugoti. Maskva tam griežtai (bent žodžiškai) prieštarauja. Clinton'o ir Jelcino derybos dėl šito reikalo baigėsi nesutarimu. Konferencijos smulkmenos taip ir nebuvo paskelbtos. Ar šį kartą Vašingtonas neoficialiai vėl nebus ką nors pažadėjęs?

Ypač Maskva priešinasi Baltijos valstybių įstojimui į NATO. Prieš Helsinkio konferenciją rusų už. r. ministras Primakov'as nuskubėjo į Vašingtoną su pageidavimu, kad Baltijos valstybės nebūtų įtrauktos į sąrašą tų kraštų, kurie kitais metais taps NATO nariais: Austrija, Rumunija ir Slovėnija. Ką Primakovui pasakė amerikiečiai, nežinom. Tik atrodė, kad taip ir bus, kaip rusai nori.

Pagal menkas žinias apie Baltųjų Rūmų planus, yra galimybė, kad tik į trečią į NATO įstojimo bangą galėtų patekti Švedija, Suomija ir Baltijos valstybės. Tik nėra ženklo, kad Švedija su Suomija norėtų iš vis įstoti. Kaip tada būtų su Lietuva, Latvija ir Estija?

JAV užsienio politika lyg ir nustato prezidentas po išklauso visos eilės patarėjų. Deja apie ją mažai ką žinom. Už tat yra įdomus prez. Clintono 2-ųjų valandų pokalbis su vienu anglų laikraščio žurnalistu, kuris išpareigojo

Rašo dr. Jonas Kunca

neskelbti to pokalbio turinio, išskyrus kai kurias jo vietas. Pagal tą žurnalistą, Clinton'as jam skaitė kai kurias buv. prez. Roosevelt'o paskutinės kalbos vietas. Ta kalba nebuvo paskelbta, nes prieš kreipimąsi į tautą Roosevelt'as pasimirė. Toje nepasakytoje kalboje Roosevelt'as entuziastiškai išsireiškė, kad po II-ojo pasaulinio karo laimėjimo JAV kartu su Sovietų Sąjunga ir Anglija sukurs taikų ir turtingą pasaulį. Koks buvo sukurtas, visi žinome. Dabar Clinton'as, pagal minėtą žurnalistą, yra susizavėjęs Roosevelt'o idėja ir ją žada įgyvendinti. Ar vėl nebus padarytos nuolaidos kitų kraštų sąskaiton? Ar Pabaltijo klausimas nebus atidėliojamas iki bus per vėlu? Žinia, kad prez. Roosevelt'as buvo naivus ir tas jo naivums įstūmė vergovėn pusę Europos. Jei Clinton'as yra taip sužavėtas šita idėja, tai reiškia, kad jis nesupranta artimos praeities istorijos ir ko gero galėtų padaryti panašią klaidą.

Dar nevēlu pabudinti JAV prezidentą kreipiantis į kongresą ir senatą. Vašingtonui priderėtų

tvirčiau laikytis politinės moralės ir atsiolinti nuo nerealių iliuzijų.

Mus gali dalinai nuraminti vienas Helsinkio konferencijos bendro pranešimo sakiny, kad „visos šalys tur teisę pasirinkti metodus jų saugumui garantuoti“. Pareiškimą pasirašė abu prezidentai. Atseit, ir mes pabaltiečiai galime ieškoti būdų, save apsaugoti nuo panašaus į 1940 metų likimo. Bet verta prisiminti, kad tokie lakoniški pareiškimai nėra jokia saugumo garantija, ypač kai Vašingtonui prekybiniai sumetimai ko gero yra pirmoje vietoje.

NATO durys kol kas mums nėra atidarytos. Kad jas atverti, neužteks Brazausko ir Landsbergio pareiškimų. Teks JAV lietuvių bendruomenei, kurią kaip ir kitas, Vilniaus valdžia ignoruoja, vesti ryžtingą kampaniją tarp Kongreso narių, kad jie priverstų administraciją pakeisti pataikavimą Maskvai į ryžtingesnę politiką.

Ką dabartinė Lietuva gali ir privalo, tai sustabdyti korupciją ir įvesti tvarką mūsų krašte. Tada pakiltų Lietuvos vardas užsienyje ir politinė parama mūsų šaliai.

Europos Sąjunga Lietuvai priminė sienų problemas

Vizitą vertinu labai teigiamai „NATO generalinio sekretoriaus pavaduotojas S. Balanzino garantavo, jog teisėti Lietuvos saugumo reikalavimai negali būti atmeti. Baltijos šalys yra vertinamos kaip priimtinos NATO narės. Jis aiškiai atsakė, kad Rusija, net pasirašiusi sutartį su NATO, nedalyvaus sprendžiant naujų narių priėmimo klausimus“, baigiantis dvių dienų vizitui Briuselyje, jo rezultatus vertino Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Ar padės Europos Sąjunga?

Seimo pirmininkas susitiko su Europos Komisijos užsienio reikalų komisaru Hansu van den Broeku, kuris atsakingas už ryšius su Vidurio ir Rytų Europos valstybėmis.

V. Landsbergis komisarą informavo apie naują privatizavimo bangą Lietuvoje ir pasiteiravo, ar vykdant šį procesą ES negalėtų Lietuvai pagelbėti konsultacijomis. Susitikimo metu taip pat buvo kalbama ne tik apie Ignalinos atominės elektrinės uždarymą ateityje, bet ir apie ES pagalbos galimybes, pertvarkant Lietuvos energetikos sistemą.

„Ignalinos ateitis, jos neišvengiamas uždarymas ir kiti energijos šaltiniai yra mūsų bendras rūpestis“, sakė Seimo pirmininkas.

Nepamiršta ir sienų problema

H. van den Broekas domėjosi, kaip Lietuvai ir Latvijai sekasi spręsti nesutarimus dėl jūros sienos, ir pastebėjo, jog problemą kaimynės turėtų išspręsti prieš tapdamos ES narėmis. V. Landsbergis pabrėžė, kad tai yra ne sienos, bet ekonomikos zonos problema, kurią tikimasi išspręsti.

Susitikimo metu buvo kalbama ir apie rytinės Lietuvos

sienos demarkavimo bei nelegalios migracijos problemas. Seimo pirmininkas H. van den Broekui paaiškino, kad sutartis su Baltarusija yra pasirašyta, bet ši valstybė sakosi neturinti lėšų sienai demarkuoti.

V. Landsbergis teiravosi, ar Lietuva galėtų vienašališkai demarkuoti šią sieną. Europos Komisijos komisaro nuomone, šiai problemai spręsti būtų galima ieškoti lėšų.

Surengtas bendras Baltijos valstybių parlamentų vadovų susitikimas. Estijos parlamento pirmininkas Toomas Savi norėjo daugiau sužinoti apie būsimą Lietuvos ir Lenkijos Parlamentinę Asamblėją ir domėjosi, kokias pasekmes ji turės Baltijos valstybių bendradarbiavimui. „Ar nebus slidžių posūkių?“ klausė T. Savi.

Privilegijų niekam nebus

Į Briuselį atvykusių Rytų ir Vidurio Europos šalių parlamentų pirmininkų garbei surengtos vakarieniškosios V. Landsbergis turėjo progos nemažai pabendrauti su Europos Komisijos pirmininku Jacques'u Santeru. „Man pasisekė, kad mane pasodino J. Santero dešinėje, ir mes valandą neformaliai kalbėjome apie įvairius Europos reikalus“, pasakojo Lietuvos Seimo pirmininkas.

V. Landsbergis dar dalyvavo bendrame Vidurio ir Rytų Europos valstybių parlamentų pirmininkų ir Europos Parlamento pirmininko Jose Maria Gil-Robleso susitikime. Po to surengtoje spaudos konferencijoje Europos Parlamento pirmininkas pareiškė, jog derybas dėl stojimo į ES „visos Asociacijos sutartis su ES pasirašiusios šalys pradės kartu“. „L.R.“

Izraelis suabejojo Lietuvos prokurorais

Izraelio visuomenė sukretė tai, jog karo nusikaltimais įtariamo Aleksandro Lileikio ir genocidu prieš lietuvių tautą įtariamo Juliaus Slavino bylas Lietuvos generalinėje prokuratūroje tiria vienas asmuo - Specialiųjų tyrimų skyriaus prokuroras Gintautas Starkus.

Tai Izraelio ambasadorius Lietuvoje Odedas Ben-Huras pareiškė Lietuvos generalinio prokuroro pavaduotojui Aristidui Pėstininkui.

Nors tai - neoficiali Izraelio nuomonė, gali būti, kad viena šių bylų bus perduota tirti kitam Generalinės prokuratūros pareigūnui. A. Pėstininkas patikino, kad šią problemą svarstys naujoji Generalinės prokuratūros vadovybė.

Buvęs Vilniaus apskrities saugumo policijos vadovas A. Lileikis neteko JAV pilietybės, nes atvykęs į Ameriką nuslėpė, jog karo metais pasirašinėjo įsakymus dėl žydų tautybės žmonių perdavimo nacių naikimo būriams. Buvusiam KGB agentui, slapyvardžiu „Charis“, J. Slaviniui baudžiamoji byla buvo iškelta išnagrinėjus nukentėjusiųjų pareiškimus.

Teisėsaugos institucijos turi dokumentų, patvirtinančių, jog J. Slavinas, 1945 metų kovo-lapkričio mėnesiais dirbdamas Lietuvos SSR NKVD Kauno skyriaus tardymo poskyrio tardytoju, pasirašinėjo raštus, kuriais remiantis jo apklausti žmonės buvo represuoti.

Izraelio ambasadorius informavo generalinio prokuroro pavaduotoją apie Prezidentui Algirdui Brazauskui adresuotą Kneseto narių laišką.

Dokumente, kurį pasirašė 92 iš 101 Izraelio parlamento nario, priekaištaujama dėl užstėsusio A. Lileikio bylos tyrimo.

O. Ben-Huras taip pat domėjosi Žydų bendruomenės nuosavybės teisių kūrimu bei neteisėtai reabilitavimo atvejais. „L.R.“

Sesuo Nirmala pakeis Motiną Teresę iš Kalkutos

Nepalietė sesuo Nirmala išrinkta naująja Seserų meilės misijonierių kongregacijos vadove. Apie tai oficialiai pranešė Kalkutos arkivyskupas. Naujoji vienuolijos vadovė, šiose pareigose pakeis Nobelio taikos premijos laureatę Motiną Teresę iš Kalkutos, kuri meilės misijonierių kongregaciją įkūrė 1948 metais ir iki dabar pati jai vadovavo.

Naujoji visame pasaulyje vargšus globojanti vienuolijos vadovė gimė prieš 60 metų Nepale, budistų šeimoje. Jos tėvas buvo karininkas. Dar nebūdama nei vienuolė, nei krikščionė, Nirmala Indijoje baigė teisės ir socialinių mokslų studijas. Jau baigusi universitetą tapo krikščione. Susipažinusi su Kalkutos Motina Terese, įstojo į jos vadovaujamą vienuoliją. Sesuo Nirmala darbavosi tarp vargšų Indijoje ir Venesueloje, nuo 1979 metų vadovavo meilės misijonierių kontepliatyviajai atšakai. Per paskutiniuosius kelerius metus Kalkutoje buvo viena artimiausių Motinos Teresės bendradarbių. LRTV

TRUMPAI

Į Lietuvą vėl atvyko JAV lietuvių visuomenės veikėjas gamtosaugininkas Valdas Adamkus.

Mokytojų namuose Vilniuje įvyko jo spaudos konferencija, kurioje jis atsiliepė į neseniai paskelbtą grupės Lietuvos ir išeivijos inteligentų kreipimąsi. Šiame kreipime siūlyama V. Adamkus kviečiamas sutikti balotiruotis Prezidento rinkimuose.

Kaip sakė V. Adamkus aplinkos asmenys, jis teigiamai vertina idėją kelti jo kandidatūrą Prezidento rinkimuose. Tačiau V. Adamkus abejoja, ar Vyriausioji rinkimų komisija sutiks jį registruoti.

V. Adamkus dar nėra atsisakęs JAV pilietybės, bet tvirtina, kad tai nedelsiant padarytų, jei paaiškėtų, kad realiai gali būti keliami jo kandidatūra Lietuvos Prezidento rinkimuose.

Vyriausybė pareikalavo, kad Seimo narys Stanislovas Buškevičius sugrąžintų beveik 30 tūkst. litų neuždirtos algos už ankstesnes pareigas Vyriausybėje.

1993 metų rugpjūtį tuometinis LDDP premjeras A. Slezevičius paskyrė „Jaunosios Lietuvos“ vadą S. Buškevičių valstybės konsultantu jaunimo klausimais.

Kaip teigiama paskelbtame Vyriausybės spaudos pranešime, nustatyta, jog S. Buškevičius „nė dienos nedirbo Vyriausybės kanceliarijoje, tačiau daugiau kaip 3 metus A. Slezevičiaus sprendimu jam buvo mokamas atlyginimas“. Jaunlietuvių vadą į Vyriausybę užskudavęs tik algų mokėjimo dieną. Už nedirbtą laiką S. Buškevičiui iš Vyriausybės kanceliarijos „nepagrįstai priskaičiuota“ 28 tūkst. 598 litai, kuriuos Vyriausybės sekretorius pareikalavo sugrąžinti į valstybės išdą.

Vienas iš dabartinio Seimo narių, dirbęs ir buvusiam Seime, yra susipainiojęs su kontrabandininkais. Žurnalistams tai pranešęs Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius teigė negalis pasakyti jo pavardės. Įtariamojo pavardę galėtų skelbti tik teisėjas arba prokuroras.

Premjeras garantavo, kad šis Seimo narys nepriklauso Tėvynės sąjungai. G. Vagnorius įsitikinęs, kad apie nusikalstamą Seimo nario veiklą žino partijos, kurios narys jis yra, vadovai.

Pagal Konstituciją Seimo narys be Seimo sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn ar suimamas.

„Turime sąrašus konkrečių susijusių su kontrabanda žmonių, tarp kurių - ir dabartinis Seimo narys, - sakė G. Vagnorius. - Tai liudija, kad muitinė buvo bjauriai organizuota struktūra, o kai kurie padaliniai naudojami ne pagal paskirtį“.

Lietuvos Vyriausybė, priešingai nei siūlė Seimo Ekonomikos komitetas, leido bendrovėje „Būtingės nafta“ valstybės kapitalo dalį sumažinti iki

34,2 proc., nes valstybė gali statybai šiemet skirti tik 28 mln. litų. Komitetas, kuriam vadovauja krikščionis demokratas A. Šimėnas, siūlė žūbtū išlaikyti 51 proc. akcijų.

Vyriausybė nutarė padidinti bendrovės įstatinį kapitalą nuo 71,3 mln. litų iki 260 mln. litų. Numatyta išleisti 1 mln. 887 tūkst. 337 litų vertės paprastasias vardinės 100 litų nominalo akcijas.

„Būtingės naftos“ akcininkų susirinkime, buvo pritarta ketvirtajai akcijų emisijai. Praėjusių metų pabaigoje bendrovė neišplatino 111,5 mln. litų vertės akcijų emisijos, nes neprisiviliojo naftos tiekėjų.

Privatizavimo komisijos pirmininkas E. Vilkas mano, kad praėjusių metų pabaigos scenarijus, platinant trečiąją emisiją, nepasikartos. Valdžia paskelbė, kad terminalas - ne strateginis ir politinis, o komercijos objektas.

Pasak jo, abejonių dėl emisijos platinimo sėkmės neliktų, jei ateitų Rusijos koncernas „LUKOil“. Tada atsirastų ir kitų investuotojų.

Neaišku, ar „LUKOil“ pakeitė poziciją į Būtingę, kai Lietuvos valdžia paskelbė jį komercijos objektu. „LUKOil“ vadovai yra pareiškę, kad į Būtingę nekels kojos, kol nėra Lietuvos naftos koncerno.

Palangoje susitiko Lietuvos ir Latvijos parlamentų pirmininkai Vytautas Landsbergis ir Alfredas Čepanis. Susitikimas vyko valstybinių poilsio namų „Baltija“ korpuse „Auska“.

Po to, kalbėdamas apie jūros sienos tarp Lietuvos ir Latvijos nustatymo problemą, V. Landsbergis pasakė, „kad vandens nereikėtų maišyti su nafta ir jo teršti“. Pirmiausia padalyti vandenį, o tik po to užsiimti nafta.

Su šia nuomone sutiko ir A. Čepanis. Spėjamos naftos kiekis dar nėra iširtas, o jūros sieną tarp Latvijos ir Lietuvos būtina nustatyti kuo greičiau.

Į klausimą, ar sutinkas su Latvijos žurnalistų teigimu, jog draugystė - gerai, tačiau nafta - dar geriau, A. Čepanis atsakė neprisimenąs tokio teiginio ir jam nepritariaus.

Žurnalistės paklaustas, ar po susitikimo Palangoje Latvijos parlamento vadovas gali teigti, kad vis dėlto draugystė geriau nei nafta, A. Čepanis atsakė, jog geri Latvijos santykiai su Lietuva yra svarbiau nei ta jūros dugne esant naftos dėmė.

Tam pritarė ir Lietuvos Seimo pirmininkas V. Landsbergis.

Latvijos užsienio reikalų ministras Valdis Birkavass kvietė Lietuvos užsienio reikalų ministrą Algirdą Saudargą atvykti vienos dienos oficialaus vizito į Latviją.

V. Birkavass negalėjo pasakyti, kada vizitas įvyks, bet, pasak ministro, „kuo anksčiau, tuo geriau“.

Didžiausia Lietuvos ir Latvijos santykių problema dabar yra įstrigusios derybos dėl ekonominės zonos Baltijos jūroje, kurias sunkina numanomi naftos

telkiniai nepasidalytoje zonoje

Virš Lietuvos, Latvijos ir Estijos atsivėrė ozono skylė, kuri apima ir Rusijos Leningrado, Novgorodo bei Pskovo sritis, pranešė Rusijos federalinės hidrometeorologijos tarnybos atstovas spaudai Anatolijus Jakovlevas.

Tačiau Kauno meteorologijos stoties inžinieriaus Dariaus Mikalajūno nuomone, dabar Lietuvoje ozono kiekis yra normalus, tačiau kovo 8-12 dienomis jis buvo sumažėjęs apie 25 procentus. Per Lietuvą ši ozono skylė praslinko pirmiausia, o vėliau apėmė kaimynines šalis.

D. Mikalajūnas sakė, kad šias orono skyles atneša oro masės, ir tokie reiškiniai pasitaiko beveik kasmet. Ilgokai didelė ozono skylė virš Lietuvos buvo pakibusi 1993 metais.

Lietuviškos elektros energijos eksportas į Kaliningrado sritį nebus įmanomas tol, kol tam nepritars Maskva. Tai paaiškėjo po elektrą tiekiančios bendrovės „Lietuvos energija“ derybų delegacijos vizito į Kaliningradą.

Energetikai pasirašė ketinimų protokolą, kurį svarstys Rusijos federalinės energetikos reikalų komisija. Pasak „Lietuvos energijos“ dispečerinio centro direktoriaus Jano Balinskio, jei Lietuva dabar neįsikabins į Kaliningrado rinką, ateityje nebus jokių galimybių, nes Rusijoje be darbo stovi 20 mln. kilovatų galios elektrinės.

J. Balinskio nuomone, tik tai, kad Kaliningradas yra nutolęs nuo didžiosios Rusijos, gali priversti Rusijos federalinės energetikos reikalų komisiją leisti Kaliningradui importuoti elektrą iš Lietuvos.

Minske buvusiuose Politinio švietimo namuose, vyko trečiasis SSRS tautų kongresas.

Šiame forume dalyvavo visų buvusių sovietinių respublikų - tarp jų ir Lietuvos - komunistų atstovai.

Ne per seniausiai suskilusios Baltarusijos komunistų partijos aparato atsakinga darbuotoja Nadežda Novickaja sakė, kad delegatų atvyko daugiau, negu buvo kviesta, todėl buvusiuose Politinio švietimo namuose, kurie dabar vadinami Koncertų rūmais, visą dieną buvę labai ankšta.

N. Novickaja patvirtino, kad Lietuvos komunistų vardu kongreso tribūnoje kalbėjo buvęs Salčininkų rajono komunistų aktyvistas Česlavas Vysockis.

Kalba buvusi gera, tačiau ypač įspūdinga buvusi pasisakymo pradžia - C. Vysockis tarsi koks popiežius visas delegacijas pasveikinęs jų gimtosiomis kalbomis.

Maždaug tūkstantis bankrutavusios Gdanskio laivų statyklos darbininkų blokavo valdandčiosios Kairiųjų demokratų sąjungos šio miesto būstinę, protestuodami prieš šios didžiulės

Lenkijos imonės uždarymą.

Įpykę darbininkai švilpė, svaidė raudonus dažus bei triukšmingai sprogdančius užtaisus, iškūle du langus ir užtvėrė įėjimą plytų siena.

Jie skandavo „šalin komunistus“, iškabino raudonai nudažytą kiaulės galvą ir sudegino premjero Włodzimierzo Cimoszewicziaus bei buvusiojo finansų ministro Grzegorz Kolodkos atvaizdą.

Gdanskio policija į gatvės protestus nesikišo.

Kovo 6 dieną uždarius Gdanskio laivų statyklą, be darbo liko 3600 žmonių.

Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas prieš aukščiausiojo lygio susitikimą Helsinkyje kritikavo Jungtines Valstijas, esą Vašingtonas labai mažai padėjo pokomunistinei Rusijai. Kalbėdamas per televiziją B. Jelcinas pareiškė, kad Rusija daugiau nebedarys jokių nuolaidų.

„Nenorių grįžti į šaltojo karo laikus. Nenoriu aš ir nenori mūsų žmonės, tačiau pasaulyje turi būti pusiausvyra“, - kalbėjo Rusijos prezidentas. B. Jelcinas taip pat piktinosi prekybos barjeriais prieš pigias Rusijos prekes.

„Kodėl iki šiol Rusija negali įstoti į įvairias pasaulio organizacijas? Nes tam prieštarauja JAV? Kodėl nepripažįstama kad Rusijoje jau yra rinkos ekonomika? Kodėl?“ - klausė B. Jelcinas. Pasak jo, kitos ne tokios galingos ekonomikos šalys nuo 1991 metų Rusijoje investavo daugiau kapitalo negu JAV.

Meksikoje suimtas kovos su narkotikais padalinio vadovas. Jis įtarimas paėmęs kyšį ir sutikęs nepersekioti narkomafijos bosu.

Armijos generolas ir Nacionalinio kovos su narkotikais instituto (NIKN) vadovas Jesus Gutierrezas Reblis buvo atleistas iš pareigų ir netrukus suimtas įtarint ryšių su galingiausiais Meksikos narkotikų prekeiviais.

Generolas taip pat kaltinamas korupcija.

Siaurės rytų Irane įvyko du stiprūs žemės drebėjimai. Žuvo mažiausiai 72 žmonės ir daugiau kaip 200 buvo sužeista.

Teherano valstybinis radijas pranešė, kad pirmojo smūgio stiprumas siekė 5,6 balo pagal Richterio skalę, o antrojo, įvykusio maždaug po 40 minučių - 6,1 balo. Drebėjimo epicentras buvo netoli Bodžnurdo miesto, esančio 580 kilometrų į šiaurės rytus nuo Teherano.

Drebėjimai sukretė didelę dalį regiono, besiribojančio su Turkmenija ir Kaspijos jūra.

Bodžnurdo srityje stichija sunaikino 12 kaimų, 30 padaryta daug nuostolių. Dar du kaimai sunaikinti ir septyni apgriauti Sirvano srityje.

Žemės drebėjimo rajone gyvena apie 400 tūkstančių žmonių. Pagalbą teikti trukdo gausus sniegas ir šaltis. Pasiękti atokius kaimus labai sudėtinga, nes per drebėjimą buvo sugadinta didžioji dalis kelių.

Kitos dienos rytą tame pačiame rajone vėl įvyko 5,7 balo pagal Richterio skalę žemės drebėjimas.

Lietuvos Universiteto Kaune deimantinis jubiliejus

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Cia filosofinį požiūrį į universitetą pateikė VDU profesorius B.Vaškėlis. Temą „Išėjimo ir Lietuvos universitetas“ gvildino KTU garbės daktaras, JAV Kolumbijos universiteto profesorius R.Vaičaitis. Visų pranešimų tekstai yra jubiliejinės konferencijos 95 puslapių medžiagoje, kurią gražiai išspausdino „Technologijos“ leidykla.

Po konferencijos Vytauto Didžiojo karo muziejuje buvo atidaryta ekspozicija „Lietuvos universitete Kaune 75-eri“. Vasario 13-osios vakare KMA V.Lašo auditorijoje surengtas veteranų ir kitų absolventų sambūris. Cia svečiavosi Australijoje, JAV, Kanadoje bei mūsų šalyje gyvenantys Lietuvos universiteto Kaune auklėtiniai, kitų Kauno aukštųjų mokyklų atstovai. Jie pasidalijo savo atsiminimais.

Steigiamas Lietuvos Universitetas Kaune

Pagrindinis jubiliejinis renginių akcentas buvo vasario 14d. Kauno Arkikatedroje Bazilikoje aukotos šventos Misišios. Po jų nuo Rotušės aikštės Laisvės alėja iki KTU pirmųjų rūmų vyko studentų ir dėstytojų šventinės eitynės.

Vėliau prie pastato A.Mickevičiaus g.37 įvyko mitingas. KTU rektorius prof. K.Kriščiūnas perskaitė 1922 m. vasario 13d. Lietuvos Ministerių kabineto nutarimą, kuris skelbė: „Ministerių kabinetas, vadovaudamasis Vilniaus universiteto įsteigimo įstatymu ir turėdamas omenyje Steigiamajame Seime svarstomąjį universiteto Statuto projektą ir universiteto reikalingumą, nutarė 1922 metų vasario mėn. 16 dieną atidengti universitetą Kaune“. Po nutarimo pasirašė tuometinis Ministras Pirmininkas E.Galvanauskas. Paminklinę lentą atidengė Lietuvos Prezidentas A.Brazauskas, ją pašventino VDU Teologijos fakulteto dekanas kunigas docentas V.Vaičiūnas. Buvo sukalbėta malda „Tėve mūsų“. Ji primins, kad šiuose rūmuose 1921 metais veikė Aukštieji kursai. 1922 m. vasario 16 d. buvo atidaryta pirmoji aukštoji mokykla Kaune - Lietuvos universitetas.

Vėliau minėtų KTU pirmųjų rūmų antro aukšto fojė buvo atidengta memorialinė lentą „In aeternam memoriam. Akademinės bendruomenės nariams, žuvusiems Lietuvos okupacijų laikotarpiu kovoje, tremtyje, kalėjimuose“. Šią lentą atidengė ir Seimo pirmininkas profesorius V.Landsbergis. Abiejų memorialinių lentų, pagamintų iš bronzos, autorius - Kauno skulptorius R.Antinis. Kiek kitokia trauktuotė bronzos kūrinio, papuošusio pastato interjerą: joje iškaltos įdubos - tarsi ženklai nelygaus ir duodėto kelio, kurį teko praeiti lietuvių tautai.

Baigiamasis Lietuvos universiteto Kaune 75-mečio akcentas buvo iškilmingas minėjimas Vytauto Didžiojo universitete. Į jį susirinko būrys visų penkių aukštųjų mokyklų - VDU, KTU, LŽOU, KMA ir LVA - akademinės bendruomenės narių, buvusių absolventų, savo

Kairėje kalba KTU rektorius prof. K.Kriščiūnas, prezidiume: VDU rektorius prof. V.Kaminskas, KMA rektorius prof. V.Graubauskas, LŽOU rektorius prof. A.Kusta ir LVA rektorius prof. V.Biržokas.

dalyvavimu profesūrą ir studentus pagerbė Lietuvos Respublikos Prezidentas A.Brazauskas, Seimo pirmininkas prof. V.Landsbergis, grupė Lietuvoje akredituotų užsienio šalių ambasadorių, Seimo ir Vyriausybės narių, Vilniaus ir Kauno arkivyskupai metropolitai J.A.Bačkis ir S.Tamkevičius.

Į minėjimo dalyvius bei svečius kreipėsi LR Prezidentas A.Brazauskas: „Lietuvos universiteto Kaune 75-metis - labai svarbus įvykis mūsų mokslui, kultūrai, istorijai, - sakė jis. - Gerai, kad šios sukakties reikšmingumą supranta ne tik akademinė visuomenė, bet ir visa inteligentija. Jūsų šventė sutampa su Vasario 16-ąja - Valstybės atkūrimo diena. Simboliška, kad atsikūrusi Lietuvos valstybė neįsivaizdavo savo ateities be universiteto - taip Kaune gimė Aukštieji kursai, vėliau universitetas“. „Atgimimo vėjai, - sakė A.Brazauskas, - įžiebė dar vieną kultūros židinį Kaune - universitetą. Jam teko atsakomybė - jis paveldėjo Vytauto Didžiojo

vardą“. Pasveikinęs profesūrą, studentus, visus VDU ir kitų aukštųjų mokyklų absolventus su jubiliejumi, Prezidentas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ketvirto laipsnio ordinus įteikė profesoriams habilituotiems daktarams M.Jankauskui (LŽOU), M.Plaščiauskui (VTU), penkto laipsnio ordinus - A.Matukoniui (KTU), V.Sadauskui (KMA) ir B.Vaškėliui (VDU). Grupė dėstytojų bei mokslininkų buvo apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino medaliais.

Svietimas ir aukštasis mokslas - valstybės prioritetai

„Lietuvoje ypač svarbus universiteto ir valstybės ryšys kaip valstybės gyvybingumo išraiška, - sakė Seimo pirmininkas VDU Garbės daktaras prof. V.Landsbergis. - Kas naikino Lietuvą kaip valstybę, naikino ir universitetą. Svetimas ir aukštasis

mokslas - valstybės prioritetai, svarbiausia investicija į ateitį, kurią kuriame sau ir savo vaikams“. Arkivyskupas metropolitas S.Tamkevičius perdavė Jo Eminencijos kardinolo V.Sladkevičiaus, taip pat visų Lietuvos vyskupų sveikinimą. „Bažnyčia pasiruošusi būti universiteto bendradarbė ir bendrakeivė, kad mūsų mokslo šventovės parengtų Lietuvos ateitį labai šviesius ir taurius žmones“, - sakė arkivyskupas.

Renginyje kalbėjo Kolumbijos universiteto profesorius R.Vaičaitis, visų Lietuvos aukštųjų mokyklų rektoriai. Jų vardu žodį taręs Rektorių konferencijos pirmininkas J.Antanavičius sakė: „Atvykome į savo akademinės šeimoms, į visos Lietuvos inteligentijos šventę. Tai ne tik Kauno savastis, bet ir visos Lietuvos turtas. Penkios mokyklos - tai visi vienos rankos pirštai. Jais ir sėsi, jais ir derlių imsi...“

Po iškilmingo minėjimo didelį koncertą surengė visų penkių aukštųjų mokyklų studentų meno kolektyvai.

Išspausdinti keli jubiliejiniai leidiniai. Su „Technologijos“ leidyklos ženklu pasirodė stambi 460 puslapių knyga „Nuo Aukštųjų kursų Kaune iki Kauno technologijos universiteto 1920-1997 m.“ (sudarytojas - profesorius A.Matukonis. Jos kaina 15 USD.) ir N.Lietuvninkaitės knygelė „Kauno technologijos universiteto antrųjų rūmų istorijos bruožai“. „Aiverono“ akcinė bendrovė išspausdino leidinį apie KTU, VDU, LŽOU, KMA ir LVA. Su juo galima susipažinti Internet tinkle. Taip pat galima įsigyti jubiliejinį medalį, ženkluką ir kitos atributikos: krepštis Lietuvoje Kaune, Technologijos universitete (K.Donelaičio g. 73, faksas (370.7) 202640).

Daktaras docentas
Vilius Misevičius
Lietuvos universiteto 75-mečio
organizacinio komiteto narys

SYDNEY

Vlado Putvio-Putvinskio minėjimas

Dariaus ir Girėno Saulių skyrius Sydnejuje suruošė Saulių sąjungos įkūrėjo Vlado Putvinskio 68-tasias mirties metinių minėjimą.

Minėjimas įvyko Lietuvių Klubo patalpose kovo 23d. Minėjimą atidarė skyriaus vadovas A.V. Kramilius OAM, JP. Apgailėstavo, kad dėl stokos informacijos daug kas į minėjimą neatvyko, nes pranešimas per SBS radijo kovo 18d. nebuvo transliuotas.

Rimties minutėje prisimenant Vladą Putvinskį ir Lietuvoje mirusį ilgametį šio skyriaus vadą Stasį Pačesą, bei žuvusius už Lietuvos laisvę šaulius A.Kramilius vieton invokacijos perskaitė Vinco Stankevičiaus, šaulio iš Ukmergės eileraštį - „Šventa Tu mūsų žemė“. A.Kramilius suglaustai nušvietė šventės reikšmę ir minėjimo prasmę.

Pagrindinę paskaitą šiai dienai skaitė dr. A. Viliūnas, skyriaus narys, tema „Tauta ir tautiškumas“. Paskaitą pajavino

Antanas V. Kramilius. OAM.

Dalia Donieliene su poetės Simniškienės eileraščiu „Jau žydi diemedžiai“. Būtų įdomu šią paskaitą ir ten patiektas mintis skaityti išties spaudoje.

Minėjimo mėninę programą atliko Sydnejaus „Ketvertukas“.

Alfa Savickienė, Jadvyga Dambrauskienė, Pranas Andriukaitis, akordionu palydėjo Antanas Kramilius. Padainavo keturias patrijotines dainas, „Gimtas kraštas“, „Brangiausia žemė“, „Tenai už miško“ ir „Užmiršai tėvų namus“.

Skyriaus vadovas A.Kramilius padėjo atsilankiusiems į minėjimą, programos atlikėjams, vertingų fantų loterijai paaukojusiems Aldonai ir Juozui Keršaičiams ir Stasiui Sauseriui. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

kor

Įžanginis žodis sakytas minėjime.

Daugelis iš mūsų, o ypačingai iš jaunesnės kartos, klaus kas yra tas Putvinskis ir kodėl ne tik Sydnejuje, bet ir visame pasaulyje šaulių organizacijos mini Jo mirties metines.

Vladas Gerardas Putvinskis gimęs 1873 m. Rygoje, miręs 1929 m. kovo 5d., palaidotas Kelmės kapinėse, Žemaitijoje.

Po mirties daugiau buvo vadinamas Pūtviu. Mokėsi Mintaujos Šiaulių gimnazijoje. Vėliau žemės ūkio mokslus studijavo Halės universitete, Vokietijoje.

(Nukelta į 6-tą psl.)

NETEKOME TAURAUŠ LIETUVIO

Sydney

Sių metų kovo 20 dieną Hobarto lietuvių bendruomenė neteko savo kertinio akmens, šviesios atminties Aleksandro Kantvilo. Jis mirė sulaukęs 77 metų amžiaus.

Aleksandras Kantvilas gimė Vyžuonėlių kaime, Utenos apskrityje, 1920 metų sausio 9 dieną. Buvo vyriausias iš penkių vaikų. Aleksandro tėvai nemažai vargo po pirmojo karo, tačiau buvo pasiryžę išleisti vaikus į mokslus, jiems užtikrinti geresnį rytojų, nesvarbu, kiek tai kainuotų. Vėliau Aleksandras su žmona Nina tęsė šią tradiciją ir savo vaikams.

Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų, Aleksandras sėkmingai baigė Utenos gimnaziją 1938 metais. Universitete studijuoti neturėjo lėšų, todėl įstojo į Karo Mokyklą.

Kai rusai užėmė Lietuvą 1940 metais, Aleksandro dalinys buvo įjungtas į Raudonąją Armiją. Kilus vokiečių - rusų karui 1941 m. birželio mėnesį, Aleksandras pateko į vokiečių belaisvę, bet jį greit paleido.

1942 metais jis pradėjo medicinos studijas Vilniaus universitete. Jo būsimoji žmona Nina studijavo filologiją irgi tame universitete. Draugystė augo ir žydėjo, bet Gestapo neužilgo nutraukė šią romantišką giją.

Vokiečių okupacinė valdžia buvo pareikalavusi, kad lietuviai jiems sudarytų SS kareivių dalinį. Kai mūsų tauta atsisakė, 1943 m. kovo mėn. vokiečiai suėmė 46 įkaitus - jų tarpe žinomas ir įtakingas asmenis - ir įkalino juos Stutthof'o koncentracijos stovykloje („kacete“), netoli Dancigo. Lietuviai SS dalinio vokiečiams vis tiek nesukūrė, ir įkaitai liko už spygliuotų vielų iki karo pabaigos.

Jau pirmos savaitės bėgyje septyni lietuviai įkaitai Stutthof'e mirė, daug kitų susirgo. Aleksandras Kantvilas atsirado kaceto ligoninėje su limfu infekcija per visą koją. Jam darė operaciją visiškai be užmarinimo. Nors trūko vaistų, higienos ar tinkamos priežiūros, Aleksandras stebuklingai išsikopstė, pagyjo.

1945 metų kovo mėnesį, kai priartėjo Raudonoji Armija, vokiečiai nutarė Stutthof'o stovyklą evakuoti į Vakarų. Šaltą žiemą tūkstančiai išalkusių kalinių traukė į nežinią. Siautė šiltinė, kitos ligos. Parkritus ant žemės laukė neišvengiama mirtis. Aleksandras vėliau prisipažino, kad ir jis ne vieną kartą norėjo kristi ir nebeatsikelti; bet kažkokia neapčiuopiama jėga jį vis prilaikė ir stūmė pirmyn.

Pagaliau kalinių virtinę pasivijo rusai. Aleksandrą Kantvilą su kitais suėmė vėl. Pasodintas į pereinamą „sibirinę“ stovyklą, Aleksandras dukart bandė pabėgti. Pirmą kartą jį pagavo ir primušė arti mirties. Antrą kartą pavyko geriau ir 1946 m. balandžio mėnesį Aleksandras pagaliau pasiekė Bamberg'ą (Vakarų Vokietijoje), kur jo laukė Nina. Jie vedė už dvejų mėnesių.

Į Australiją juodu emigravo 1949 metais, su dvejų metų darbo sutartimi. Aleksandras dirbo Pietų Australijoje, Woodside Migrant Holding Centre, Adelaide Hills. Ten gimė jų pirmoji dukta Jūratė. Tačiau Pietų Australijos klimatas jiems netiko, ir Kantvilai persikėlė

į Hobart'ą, kur jau dirbo Ninos brolis. Aleksandras užbaigė savo sutartį Tasmanijos geležinkeliuose. Gyvendami Hobart'e, Kantvilai susilaukė dar dvejų vaikų, Dalios ir Gintaro. Tęsti medicinos studijas Australijoje nebebuvo vilties. Tada Aleksandras ėmėsi vakarais studijuoti sąskaitybės (accounting) ir, išlaikęs egzaminus, dirbo šioje srityje visą likusį gyvenimą; 20 metų pas Risby Bros. ir keletą metų St. Mary's mergaičių kolegijoje Hobart'e.

Aleksandras buvo pavyzdingas tėvas, pasišventęs savo šeimai. Savo namus Aleksandras išpuošė pats: spintos, lentynos, stalai, lovos ir lietuviški ornamentiniai drožiniai buvo jo rankų darbai. Vaikams jis įdiegė lietuvišką meilę gamtai ir sąžiningam darbui. Visi trys vaikai išėjo aukštuosius mokslus ir gražiai kalba lietuviškai.

Lietuvai ir Lietuvii bendruomenei po Pietų Kryžium Aleksandras Kantvilas davė tiek daug, kad nežinia, nuo ko pradėti. Gal pirmiausiai turime prisiminti, kad šis mėlynakis Lietuvos sūnus mylėjo savo tėvynę labai karštai - ne žodžiais, bet darbais. 1954 metais jis buvo išrinktas Hobarto LB pirmininku ir sėkmingai ėjo tas pareigas keletą metų. Jo atsiekimai, pav., kaip jis įprasmino tautinių švenčių minėjimus, yra daliniai aprašyti Pirmojo Metraščio 206-207 psl. Aleksandras taip pat sportavo, nuo 1953 metų mokytojas liuanistikos savaitgalio mokykloje, 1957 metais padėjo Aleksui Jakštui įsteigti „Perkūno“ sporto klubą, o vėliau labai sėkmingai treniravo jaunasias „Perkūno“ krepšininkes.

Aleksandras buvo Australijos LB Tarybos pirmininkas ir beveik nuolatinis Tasmanijos atstovas ALB suvažiavimuose. Hobarto lietuvių susirinkimuose bei minėjimuose Aleksandras dažnai skaitydavo paskaitas. Aleksandras taip pat buvo Hobart'o lietuvių bažnyčios „maršalka“.

Aleksandro ir Ninos namukas buvo viso pasaulio lietuvių neoficiali Mecca. Pas Kantvilus viešėjo ir naktvojo visų tuotiečiai. Visus priėmė su vienodu nuoširdumu ir pasidalino viskuo, ką turėjo.

Iki pat gyvenimo galo Aleksandras rašė į spaudą: ir lietuvių, ir australų. Dažniausiai aktualiais, Lietuvą liečiančiais klausimais. Aleksandras turėjo ypač patrauklų, savitą stilių - jo žodžiai tarsi kalbėdavo iš laikraščių lapų. Deja, pats didžiausias Aleksandro rašinys, jo Stutthof'o atsiminimų knyga, dar tebelaukia dienos šviesos. Prieš 6-7 metus, skatinamas lietuvių, Aleksandras aprašė Stutthof'e praleistus metus ir sykiu minėjo kitus ten kalintus lietuvius įkaitus. Knygą jis

ilustravo savo piešiniais iš kacetinio gyvenimo. Šis svarbus dokumentinis darbas iškeliaivo į leidyklą Lietuvoje apie 1990-1991 metus. 1993 metais leidėjai tvirtino autoriui, kad „knyga pasirodys neužilgo“. Deja, prabėgo dar 4 metai, bet Aleksandro Kantvilo istorinio veikalo dar nėra. Jau gulėdamas mirties patale Aleksandras tebesisielėjo, kad ir dabartinė lietuvių karta, ir bendrai pasaulio žmonės per mažai žino apie Stutthof'o įkaitus ir apie lietuvių pasipriešinimą prieš nacius.

Kai Whitlam'o valdžia 1974 metais pripažino Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus rusams, Aleksandras Kantvilas buvo vienas iš pagrindinių HELLP organizacijos (Help Estonian, Latvian and Lithuanian Peoples) steigėjų. Ši organizacija išsiskyrė nuo kitų „mažumų“ grupių tuo, kad į ją susijungė ne tik pabaltiečiai bei kiti ašijiečiai, bet ir australai. Aleksandras buvo nuolatinis HELLP'o valdybos narys, kelerius metus HELLP'ui pirmininkavo ir kurį laiką buvo išdininku. HELLP leido plačiausiai skaitomą pabaltiečių laikraštėlį „Baltic News“ ir tęsė Pabaltijo išlaisvinimo akciją net po to, kai naujoji Australijos valdžia atšaukė sovietinį pripažinimą 1975 m. gruodžio mėnesio gale.

Aleksandras gražiai atstovavo Lietuvai bei lietuviams Tasmanijos visuomenėje. Aleksandras ir jo žmona Nina vertėjau davoteismuose ir ligoninėse, padėdavo į bėdą patekusiems tautiečiams. Aleksandras buvo narys tarptautinio komiteto, kuris sukūrė Tautų Draugystės Sieną (Wall of Friendship) Hobart'o miesto centre.

Aleksandras Kantvilas turėjo stiprią meno gyslelę. Visą gyvenimą jis piešė karikatūras, atžymėdamas pasaulio ir savo šeimos įvykius. Aleksandro meniški gabumai daug padėjo, vedant Pabaltijo laisvės akciją: jis piešėdavo taiklius plakatus, kalbėdavo žmonėms karikatūromis. Jo liaudies stiliaus medžio darbai puošia arkivyskupo rūmus, kolegijas ir privačius namus.

Kasmet prieš Velykas Aleksandras atvykdavo į Tasmanijos Universitetą ir aktyviai dalyvaudavo Lietuvos Studijų Sambūrio ruošiamame Margučių Marginimo Vakare. Jis buvo pagrindinis mokytojas, kuris parodydavo svečiams australams, kaip lietuvių spalvina ir margina Velykų kiaušinius.

Tasmanijos lietuvių bendruomenė yra pragarsėjusi, kaip taikinga, nesipešanti tautiečių grupė. Aleksandras žinojo paslaptį, nuolat laikėsi savo optimistiško ir taikingo principo: „Jeigu yra problema, yra ir išeitis“.

Aleksandras gyveno taip, kad, atsisakyus iš šio pasaulio, visi jį prisimena geru žodžiu. Ar gi tai nėra daugiausia, ko žmogus žemėje gali atsiekti?

Ilsėkis ramybėje, drauguži.

Algis Taškūnas

(Atkelta iš 5-to psl.)

1886 m. susirgus jo tėvui, grįžo ūkininkauti ir vadovauti virš tūkstančio hektarų ploto užimančius, tuo laiku dvarus Žemaitijoje. Lenkijoje lankė žuvininkystės kursus ir vėliau Dotnuvos žemės ūkio technikume yra buvęs žuvininkystės lektorius.

Kaip ir dauguma to laiko didikų ir taip vadinamos šviesumėnės, šeimoje kalbėjo lenkiškai. Halės universitete susitikęs su susipratusiais lietuviais studentais, kovojančiais už savo krašto laisvę, Putvinskis apsisprendė likti lietuviu.

1886 m. Kelmėje susipažino su to laiko knygnešiais, kurie slapta gabeno iš Tilžės lietuvišką raštą ir knygas. Žinote, kad tuo laiku jau rusai bandė Lietuvą surusinti ir buvo uždraudę lietuvišką spaudą. Putvinskis nesuprasdamas lietuviškai pradėjo mokytis žemaitiškai. 1897 m. vedęs Emilija Gruzdytę, kuri taip pat nemokėjo lietuviškai, abu sutiko, kad reikia išmokyti lietuviškai ir tik tada jie galės pilnai įsijungti į tautinio lietuvių tautos atgimimo judėjimą.

1919 metais bolševikams grasinant užimti Kauną, Putvinskis brandino mintį, sukurti karinę organizaciją, pagal Sveicarijos apsaugos sistemą, kuri galėtų užtikrinti krašto gyventojų saugumą. Čia pasitaikius progai stoja į to laiko Mato Salčiaus Kauno partizanų būrį, kuris vėliau jau persiorganizavo į Sporto S-gos šaulių skyrių.

Vykdydamas savo svajonę apie šveicarų apsaugos dalinių sudarymą Putvinskis 1919 m. rugpjūčio 8d. sušaukia pasitarimą ir rugpjūčio 20d. prigijus idėjai, Putvinskis buvo išrinktas šaulių pirmininku. Šią datą ir reikia skaityti, kaip šaulių organizacijos įsteigimo datą. Čia būtų galima valandas kalbėti apie šio iš lenkiškos įtakos atėjusį lietuvių ir savo visą gyvenimą paukojusi Lietuvai.

Už visus nuopelnus Lietuvai Putvinskis buvo apdovanotas LDK Gedimino II laipsnio ordinu.

A.V.Kramilius

Aukos

šaulių reikalams

Nors Vlodo Putvinskio minėjime jėjimas buvo nemokamas, dalis dalyvių skyrių parėmė savo nuoširdžia auka: po \$20 aukojo J.Keršaitis, S.Sauseris, A.L.Kramiliai; po \$10 - J.Gatavičius, dr. A. Viliūnas, A.&M. Reisgiai, A.Giniūnas, Pr. Nagys, S.Klemenis; po \$5 - M.Kazemekaitienė, A.Savickienė, A.Brunkenė, D.V. Doniela, A.Jokantas ir NN. Ačiū visiems vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie šio minėjimo pasisekimo ir Lietuvii Klubo administracijai už suteiktas patalpas.

Dariaus ir Girėno Šaulių skyriaus valdyba

Melbourn Apylinkės Valdybos pranešimas

Pasibaigus Melburno Apylinkės Valdybos dvejų metų kadencijai, šaukiamas visuotinis bendruomenės susirinkimas naujai Apylinkės valdybai išrinkti.

Susirinkimas įvyks š.m. gegužės mėn. 4d. sekmadienį, 1.30 val. p.p. Lietuvių Namuose. Kviečiame dalyvauti visus bendruomenės narius.

Apylinkės Valdyba

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Sv. Velykų Oktavai baigiant Atvelykio sekmadienį Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje mūsų Parapijos choras, vadovaujamas Zitos Prašmutaitės, vargonininkės Ritos Mačiulaitienės, giedojosi skambias, melodingas giesmes: „Surrexit Dominus“, „Aleliuja“, „Sventas, Sventas“, kartu su visa bažnyčia Tėve Mūsų ir baigiant - „Linksmą Dieną“. Skaitymus atliko Audrius Balbata, kai šv. Mišios buvo aukojamos už jo tėvelį Juozą Balbatą mirties I metų, jas užprašęs ir su broliu Rimu ir Irena Jokubauskiene. Aukos prie altoriaus atnešė jų vaikai. Mišioms tarnavo mūsų skautų jaunimas: Justinas Balbata, Povilas Birštonas ir visuomet Kryžiaus procesijose nešėjas Rimas Statkus. Tikinčiųjų maldą pateikė Juozas Keblys, o kun. Pr. Dauknyš pateikė šventei skirtą žodį. Pamaldose dalyvavo 190 žmonių su mūsų Sekmadienio mokyklos mokiniais ir mokytojais.

Pakrikštytas uo po pamaldų Pankevičius Andrius James, sūnus Vidos ir Edvardo Pankevičių. Krikšto tėvai: Taranto David ir Mancini Sandra.

Pakrikštyta kartu ir Kymantaitė Judrina Genutė Pranė (visi trys gražūs vardai), dukrelė Birutės ir Giručio Kymantų. Krikšto tėvai: Statkutė Daiva, Ziogas Lukas, Prašmutaitė Zita ir Prašmutas Linas. Kymantai pakvietė visus krikšto dalyvius virš 30 draugų į savo naujus namus, ką

tik pastatytus Melton South, apie 39 klm. nuo Melbourne. Čia mūsų kunigas pašventino naujuosius namus, kurie yra tyroj gamtoj netoli upelio. Kymantų dukrelės: Gražina ir Raminta visiems mintinai paskambino po melodingą kūrinių pianinu.

Parapijos išlaikymū krikštynų proga \$100 aukojo Vida ir Edvardas Pankevičiai, \$50 Birutė ir Girutis Kymantai, ir dar kiti: \$40 Aldona ir Bronius Verbylai, \$30 E.Margan-Marganavičius, \$10 M.Jagintavičius. Visiems aukojusiems ir kartu prisintusiems „Tėviškės Aidų“ prenumeratas, nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknyš.

Mūsų Parapijos Sekmadienio Mokykla, kaip kasmet, mokslo metus pradėjo Vasario 16-tos šventės minėjimo proga jau Lietuvių Namuose. Pamokos čia vyksta planingai paskirstyta po atskirą kambarį, pradedant nuo Bendruomenės menėje. Dabar šalia pamokų jau ruošiasi Motinos Dienos minėjimui gegužės 11d. Siemet Mokyklos Direktorė yra Rita Mačiulaitienė. Mokyklos pamokos kiekvieną sekmadienį prasideda 9 valandą. Po pamokų nueiti su tėveliais ar nuvažiuoti į lietuviškas pamaldas Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje tik 400 metrų, pėsčiam 4 minutės kelio.

Adelė ir Jonas Kulys - abu silpni, slaugomi Nunawading moderniame hostely-sanatorijoje. Jiems abiems suteikti Ligonių Sakramentai. Geros sveikatos jiems ir visiems mūsų ligoniams.

Vladą Putvij- Putvinskį, kurio 68-tos mirties metinės suėjo kovo 5-tą dieną. Prisiminta ir pasimelsta už 25-kis mirusius Melbourne brolius ir seses šaulius.

Visada šventiškai skambančios bažnytinio choro giesmės suteikė šventei išpūdingą nuotaiką. Pamaldos užbaigtos visiems sugiedojus Tautos Himną.

Šventės minėjimo oficialioji dalis vyko 2 val. Lietuvių Namų Bendruomenės menėje, kurioje pasivėlinusiems net sėdimų vietų pritrūko.

Minėjimą atidarė kuopos vadas V.Sukevičius ir pakvietė kapelioną dr. Dauknį Invokacijai, kuri buvo šaulių aukos ženkle.

Tylos minute buvo pagerbti visi mirusieji ir žuvusieji šauliai.

Prie garbės stalo susėdo pakviesti sekantys garbės svečiai: kapelionas dr. Pranas Dauknyš, Melbourne Bendruomenės pirmininkas gydytojas Kazys Zdanis, „Tėviškės Aidų“ redaktorius Edvardas Sidlauskas, Ramovėnų pirmininkas Vladas Bosikis, Melbourne Pensininkų Sąjungos pirm. Viltis Kruziene.

Išsamią paskaitą skaitė pats kuopos vadas V.Sukevičius apie Šaulių kuopos prieš 15-ka metų įsikūrimą, bei pradžioje išgyventas sėkmės ir nesėkmės, kurias, nuoširdžiai reikia pasakyti, geros valios šauliai ir šaulės, visas garbingai nugalėjo. Sumanus ir taikus kuopos vadas V.Sukevičius turėjo įtakos kuopoje broliškam tarpusavio sugyvenimui, pasitikėjimui vienas kitam. Tą įgyvendinti specialių mokslų reikia ne daugiau, kaip žmogaus poelgiui įvertinti buitiniame gyvenime. Melbourne šauliai visų gerbiami ir jie visada pasiruošę pagalbos ranką ištieti bet kuriai organizacijai ar pavieniui tautiečiui. Kuopa vedama brolio Sukevičiaus puikiai įrodė savo gerą organizuotumą ir ištikimybę šaulių siekiams.

Popaskaitos vyko išdalinimas iš Kauno Šaulių Sąjungos centro valdybos atsiųstų apdovanojimų už nuopelnus Lietuvos Šaulių sąjungai. Malonu ir džiugu matyti, kad Melbourne Šaulių kuopa ne tik palaiko senas, gražias Lietuvos Šaulių Sąjungos tradicijas narių tarpe, bet kuopos vadas brolis Sukevičius palaiko artimą ryšį ir su atkurta Šaulių Sąjunga dabartinėje laisvoje Lietuvoje. Jie tą prielankumą irgi įvertina ir dabar matome eilę pasitarnavusių brolių ir sesių gavusių Lietuvos Šaulių Sąjungos atžymėjimus.

Šaulių kapelionas dr. Pranas Dauknyš apdovanotas Garbės Šaulio medaliu ir jam suteiktas LSS Garbės Šaulio vardas.

Melbourno šaulių kuopos vado pavaduotojui J.Gyliui ir Melbourne šaulių kuopos parengimų vadovui G.Žvinakiui suteiktas LSS Garbės Šaulio vardas

ir apdovanoti Garbės Šaulio medaliu.

Melbourno šaulių kuopos Revizijos komisijos narei Alfai Gylienei ir Vytenio kuopos šaulei, sesei Aleksandrai Galiauskieniuteiktas LSS Garbės šaulės vardas ir apdovanotos Garbės šaulės medaliu.

Melbourno Vytenio šaulių kuopos Revizijos komisijos narys Albinas Miškinis už nuopelnus, kovojant prieš komunistų armiją, apdovanotas Pirmojo Šaulio ženklu.

Melbourno Vytenio kuopos vadas, garbės šaulys Vitas Sukevičius apdovanotas Šaulių Žvaigždės medaliu.

Pasidžiaugus šventės sėkme, garbės svečiai pareiškė savo sveikinimus: ALB Melbourne Apytiklės pirm. dr. Kazys Zdanis pasidžiaugė Melb. Šaulių kuopos gyvastingumu ir pasakė, kad jis daug čia apie Melbourne šaulių veiklą sužinojo.

Sia proga „Tėviškės Aidų“ redaktorius Edvardas Sidlauskas palinkėjo geriausios sėkmės ateičiai kuopos vadui Sukevičiui ir visiems šauliams.

Nuoširdžiai broliškai žodį tarė Ramovėnų ir Melbourne Klubo pirm. Vladas Bosikis.

Gražiai reikšmingai pakalbėjo ir pasveikino kuopos vadą V.Sukevičių ir visus šaulius Pensininkų Sąjungos pirm. Viltis Kruziene.

Vytenio kuopos šaulys Pranas Bartaška pasididžiavo kuopos laimejimu ir dabartiniu kuopos vadu broliu Sukevičium, jo ištvirme, gražia veikla ir gražiu pavyzdžiu nugalėjus neramesnius metus.

Saulys Pranas Bartaška šventę filmavo ir įdomu bus pamatyti video filmą.

Į visų sveikinimus trumpai atsakė kuopos vadas brolis Sukevičius, padėkojo už gražius linkėjimus ir už atsilankymą.

Po Tautos Himno, kuopos vadas V.Sukevičius pakvietė visus, 15-kos metų Melbourne Šaulių kuopos gyvavimo paminėjimo šventėje dalyvavusius, į Klubo salę, kur buvo apstu maisto ir įvairaus gėrimo, kur visi dar porą valandų vaišinosi ir išpūdziais dalinosi.

Tokie suėjimai, kaip čia buvo, yra reikalingi. Nuoširdus bendravimas, per bendrus idealus, siekius ir darbus yra kelias į žiūrėti žmogų kitame žmoguje. Žinoma, visi mes esame tik žmonės su jausmais, skirtingom pažitrom ir reikalavimais. Bet yra žodis „tolerancija“, kuris paauskština patį žmogų ir išlaiko žmogišką pagarbą kitiems.

Melbourno Šaulių šventė

Vladas Putvinškis Pūtvis

Iš V. Mantauto archyvo

Rašo Alisa Baltrukonienė

Sekmadienį, kovo 16d. Melbourne DLK Vytenio šaulių kuopos šauliai su savo kuopos vadu Vitu Sukevičium, uniformuoti ir su vėliavomis įžengė į Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčią pasimelsti ir padėkoti Dievui už 15-kos metų globą. Juos lydėjo su savo vėliava,

draugiškai nusiteikę, Melbourne karių veteranų „Ramovės“ nariai su pirmininku Vladu Bosikiu. Juk Šaulių Sąjunga ir Lietuvoje buvo artimiausia ir aktiniausia Lietuvos kariuomenės talkininkė.

Šaulių kapelionas dr. Pranas Dauknyš savo pamoksle paminėjo Lietuvos šaulių įkūrėją, idealoga

REMKIME AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

A.L. Fondo Valdyba.

Izraelis grasino, kad Y.Arafatas gali būti ištremtas

Jeigu Palestinos lyderis Yasseras Arafatas įsakys savo tautiečiams aktyviai priešintis Izraelio planams statyti Rytų Jeruzalėje namus, jis gali būti ištremtas iš Gazos sektoriaus. Tai pareiškė Izraelio teisingumo ministras T.Hanegbi.

„Tas, kas pradės prievartą, labai greitai pradės krautis savo lagaminus. Išprovokavęs kraujo praliejimą Y.Arafatas labai greitai gali atsidurti kažkur tarp Tuniso ir Bagdado. Jeigu prasidės karas, mes kariausime iki galo“, - pareiškė T.Hanegbi.

Izraelio užsienio reikalų ministras Davidas Levy bandė sušvelninti T.Hanegbi pareiškimą, nes po pastarojo kalbos palestiniečių derybininkai nutarė atšaukti susitikimą su juo.

T.Hanegbi padarė pareiškimą prieš pat Izraelio vyriausybės suplanuotą statybų rytinėje Jeruzalės dalyje pradžią. Palestinos vadovybė pareiškė, kad statybos gali sukelti prievartos bangą, tačiau tai nesustabdė Tel Avivo.

Palestinos vadovybė mano, kad 6,5 tūkstančio namų statybos ant Har Chomos kalvos gali susilpninti palestiniečių pozicijas derybose dėl galutinio Jeruzalės statuso.

Palestiniečiai taip pat baiminasi, kad nepavyks įgyvendinti savo siekių - sukurti nepriklausomą valstybę su sostine Rytų Jeruzalėje.

Y.Arafatas surengė tarptautinę konferenciją, kuria buvo siekiama sušvelninti dėl Izraelio statybų planų kilusią krizę.

Nepaisydami Izraelio nepritarimo, JAV, Europos Sąjungos (ES), Japonijos ir arabų valstybių atstovai dalyvavo konferencijoje Gazos mieste.

Y.Arafatas dar kartą kreipėsi į tarptautinę bendruomenę, prašydamas suteikti pagalbą Artimųjų Rytų taikos procesui. Y.Arafatas pabrėžė, jog padėtis yra labai įtempta. „Izraelio statybomis arabiškojoje Jeruzalės dalyje ir kitose palestiniečių - teritorijose siekiama sužlugdyti taikos procesą“, - pasakė jis.

Y.Arafatas taip pat sukritikavo vienašališką Izraelio sprendimą išvesti karius iš 9,1 procento vakarinės Jordano pakrantės teritorijos vietoj 30 procentų, kurių reikalauja palestiniečiai. „Taikos procese mes likome be partnerio“, - pareiškė Y.Arafatas.

Izraelio vadovai pasmerkė Gazoje vykstantį susitikimą, sakydami, jog tokie pokalbiai nepakeis tiesioginių derybų tarp nesutariančių šalių.

Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė rezoliuciją, kurioje Izraelio statybos vadinamos nelegaliomis. Prieš šią rezoliuciją balsavo tik JAV ir Izraelis.

AP, Reuter, BNS ir „L.r.“ inf.

B.Netanyahu ėmė ieškoti atpirkimo ožio

Izraelio premjeras Benjaminas Netanyahu dėl korupcijos skandalo, sukrėtusio šalies vyriausybę, bando suversti kaltę teisingumo ministrui.

B.Netanyahu advokatas paskelbė, kad premjeras buvo apgaule įveltas į šį skandalą, kai pasitikėjo teisingumo ministro Tzahi'o Hanegbi'o suteikta klaidinančia informacija.

Teigiama, kad B.Netanyahu neteisėtai paskyrė generaliniu prokuroru anksčiau nežinomą juristą Ronį Bar-Oną, kuris neva iš anksto pažadėjo nuolaidų religiniam politikui Arieui Deri'ui, teisiama už sukčiavimą.

Tvirtinama, kad mainais už Roni'o Bar-Ono paskyrimą A.Deri'ui žadėjo vyriausybei savo įtakingos partijos „Shas“ paramą

perdislokuojant kariuomenę Hebrone.

Dabar B.Netanyahu teigia nieko nežinojęs apie tokį sandėrį ir paskyręs R.Bar-Oną dėl to, kad teisingumo ministras pranešė, neva šią generalinio prokuroro kandidatūrą remia Aukščiausiojo teismo pirmininkas Aharonas Barakas.

„Negi turėjau eiti tikrinti Roni'o Bar-Ono? Ką aš galėjau padaryti, juk tai mano žmonės - Tzahi yra mano teisingumo ministras, ir aš turiu juo pasitikėti“, - sakė B.Netanyahu, kurio žodžius citavo advokatas ir Izraelio spauda.

Pasak DPA, šis tvirtinimas reiškia, kad skandalo sukrėstoje Izraelio vyriausybėje gali kilti smarki vidaus kova ir krūva kaltinimų. „L.r.“

Žemės Centras sukasi kaip atskira planeta

Žemės centras susideda iš kietos karštos geležies kamuolio apie 1,500 mylių pločio, šiek tiek mažesnio negu mėnulis. Jis plaukia ištirpusios geležies masėje ir yra blaškomas ivairių vidinių srovių.

Šių metų liepos mėnesį Columbijos Universiteto mokslininkai paskelbė, kad tas žemės centras sukasi nepriklausomai nuo žemės paviršiaus, tartum būtų atskira planeta. Jie spėja, kad sukimosi greitis esant vienam laipsniui per metus, arba pilnas apsisukimas padaromas per 350 metų. Kiti mokslininkai galvoja, kad žemės centras apsisuka per 120 metų, dar

kiti apskaičiuoja, kad vienas apsisukimas trunka tik 70 metų.

Mokslininkai spėja, kad žemės centras išsivystė prieš milijonus metų. Kada formavosi planeta, karšta geležis dėl savo svorio nugrimzdė į jos centrą, kur temperatūra siekia apie 10,000 laipsnių Fahrenheit, beveik tiek pat, kiek ir saulės paviršiaus karštis.

Tuo tarpu apie žemės centrą nėra daug žinoma. Praėjusių metų gruodžio 18d. American Geophysical Union, San Francisco mieste, savo pusmetiniame suvažiavime toliau svarstė žemės centro paslaptį.

NYT

Premjeras viltis deda į vasaros pradžią

Į Telsių Žemaitės teatre vykusį susitikimą su Ministru Pirmininku Gediminu Vagnoriumi susirinko daugiausia pagyvenusių telsiškių sausakimša salė.

G.Vagnorius su rinkėjais, išrinkusiais jį Seimo nariu vienmandatėje Telsių apygardoje Nr. 40, po rinkimų susitiko pirmą kartą.

„Nesitikėjau, jog jūs pasveikinsite su 100 dienų buvimo valdžioje sukaktimi, - sakė svečias. - Simtas dienų - ilgas laiko tarpas, todėl jūs jau turite teisę mus kritikuoti už padarytus ir nepadarytus darbus“.

Premjeras pasidžiaugė, jog naujoji Vyriausybė atliko apie 40 proc. numatytų esminių pakeitimų

ekonomikos ir teisės saugos srityse. Vienas svarbiausių laimėjimų, anot svečio, tai, jog sustabdytas valstybės ir žmonių pinigų grobstymas, korumpuoti įstatymai keičiami teisingesniais.

G.Vagnorius pažadėjo, jog esminės pertvarkos šalies gyvenime bus baigtos iki vasaros, kurios pradžioje jis tikisi sulaukti ekonomikos pagerėjimo.

„Pagrindinis mūsų principas - keisti sistemą taip, jog žmonės būtų suinteresuoti gerai dirbti ir gerai uždirbti“, - pabrėžė premjeras.

Jis patikino telsiškius, jog artimiausiu metu pažabos nusikalstamumą ir korupciją, susitvarkys su reketu ir banditizmu. „L.r.“

Derybose su Latvija - konkretnė kalba

Lietuva ir Latvija, atnaujinusios prieš penkis mėnesius nutrukusias derybas dėl jūros sienos ir ekonominės zonos, sutarė sienos nustatymo klausimą atskirti nuo ekonominių interesų.

Pasibaigus deryboms Rygoje, Lietuvos delegacijos vadovas Rimantas Sidlauskas sakė, kad Latvijos pozicija „minkštesnė ir tampa labiau elastinga“. „Mes nebepritaraujame vieni kitiems, o kalbame konkrečiau ir realiau“, - sakė Lietuvos derybininkų vadovas.

R.Sidlauskas pažymėjo, kad tarptautinėje praktikoje priimta pirmiau išspręsti delimitacijos, o tik po to ekonominius klausimus. „Tačiau mūsų situacija susiklostė kiek kitaip, ir dabar geriausia šiuos klausimus spręsti paraleliai“, - sakė jis.

Lietuvos ir Latvijos jūros sienos derybos nutrūko, kai Latvijos parlamentas pernai rudenį ratifikavo Lietuvos protestuojamą sutartį su JAV ir Švedijos bendrovėmis dėl naftos telkinių eksploatavimo ginčijamos priklausomybės Baltijos jūros šelfo dalyje.

Po derybų Latvijos delegacijos vadovas Maris Riekstinis sakė, kad „yra pagrindo tikėtis susitarimo“. Tokį optimizmą jis grindžia abipuse nuostata tolesnėse derybose atskirti sienos nustatymą nuo ekonomikos klausimų.

Kitas Lietuvos ir Latvijos jūros sienos derybininkų susitikimas greičiausiai įvyks balandžio pabaigoje. „L.r.“

Rinktinės vyriausiasis treneris dar neįvardijo pagalbininko

Lietuvos vyrų krepšinio vyriausiojo treneriu tapęs 42 metų Jonas Kazlauskas ketina pranešti antrojo trenerio pavardę. Jis yra numatęs keletą kandidatų, tačiau ne su visais dar spėjo pasikalbėti, todėl nenorėjo minėti jų pavardžių.

„Bet kuriuo atveju - antrasis rinktinės treneris bus iš Lietuvos, teigė J.Kazlauskas. - Tarp kitų galimų talkininkų - ir amerikietis Donnas Nelsonas, dabartinis NBA klubo „Phoenix Suns“ treneris asistentas. Jis jau yra nemažai padėjęs Lietuvos rinktinę prieš Barcelonos ir Atlantos žaidynes, galbūt sutiks ir dabar“.

Prieš sutikdamas balotiruotis į Lietuvos rinktinės vyriausiojo trenerio postą, J.Kazlauskas aptarė tai su A.Sabonio „Žalgirio“ krepšinio centro vadovais. Sie neprieštaravo „Žalgirio“ vyriausiojo trenerio siekiams, tačiau iš anksto nesutiko, kad sėkmės atveju antruoju treneriu būtų tokias

J.Kazlauskas jau numatė kandidatų į antrojo trenerio postą.

R.Jurgailio nuotr.

pareigas „Žalgiryje“ atliekantis Algirdas Brazys - J.Kazlauskui išvykus su rinktinė, nebūtų kam dirbti su „Žalgirio“ komanda. „L.r.“ inf.

Anykštėnų trynukams - trijų kambarių butas

Anykščių rajono taryba nusprendė originaliai apdovanoti anykštėnų Linos ir Dariaus Bečelių šeimą, kurioje šių metų sausio 2 dieną gimė trynukai - du berniukai ir mergaitė.

Iš laisvų biudžeto lėšų likučio savivaldybė skyrė 36 tūkstančius litų, už kurios šiai šeimai mieste bus nupirkta trijų kambarių butas.

Išsinuomojusi šį savivaldybės butą, jauna šeima galės jį privatizuoti lengvatinėmis sąlygomis. Iki šiol pirmagimių trynukų sulaukė Bečeliai neturėjo savo gyvenamojo ploto ir nuomojo Anykščių dviejų kambarių butą.

Trynukų anykštėnų šeimos sulaukia rečiau nei kartą per dešimtmetį. „L.r.“